

Centar za mir, pravne savjete i
psihosocijalnu pomoć

ROMSKO NACIONALNO VIJEĆE
ROMANO NACIONALNIKO KONSILIO
ROMA NATIONAL COUNCIL

Korištenje fondova EU za integraciju Roma u Republici Hrvatskoj: Iskustva i izazovi

Ovaj dokument, u kratkim crtama, opisuje položaj i potrebe Roma u Republici Hrvatskoj, razvoj i provedbu nacionalnih politika i strateških dokumenta za socijalno i ekonomsko uključivanje Roma te ključna iskustva i perspektive u korištenju fondova EU za socijalno uključivanje Roma. Njegov se sadržaj većim dijelom oslanja na prezentacije i raspravu sa skupa „Korištenje fondova EU za uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj: Naučene lekcije i perspektive za razdoblje 2014. – 2020.“, koji je održan u Zagrebu, 4. listopada 2013.¹

Ključna namjera ovoga sažetog dokumenta je dati doprinos naglašavanju pitanja od značaja za uključivanje Roma u okviru procesa operativnog planiranja korištenja strukturnih i investicijskih fondova EU u Republici Hrvatskoj, odnosno u izradi nacionalnog Operativnog programa za razdoblje 2014. – 2020. S tim u vezi, nadalje, dokumentom se teži potaknuti sve odgovarajuće dionike na aktivno i konstruktivno uključivanje i sudjelovanje te davanje doprinosa navedenom procesu u okviru (drugog kruga) javnih konzultacija s zainteresiranom javnošću, koje će se održati potkraj 2013.

ROMI U REPUBLICI HRVATSKOJ – KRATKI PREGLED

Broj Roma

Romi su peta po brojnosti nacionalna manjina u državi. Popisom stanovništva u Republici Hrvatskoj iz 2011. registrirano je 16.975 stanovnika romske narodnosti, koji čine 0,40% od ukupnog broja stanovnika države.² Radi usporedbe, prethodnim je popisom stanovništva iz 2001. u Republici Hrvatskoj bilo registrirano ukupno 9.463 stanovnika romske narodnosti.³ Stvaran broj Roma u Hrvatskoj je, međutim, gotovo nemoguće precizno utvrditi jer ih se jedan dio ne izjašnjava Romima, dok drugi dio, mada puno manji, nije riješio statusna pitanja u Republici Hrvatskoj. Procjene iz nacionalnih strateških dokumenata usmjerenih na Rome ukazuju da je stvarni broj Roma u Republici Hrvatskoj između 30.000 i 40.000.⁴

Geografska disperziranost

Statistički, Romi naseljavaju geografsko-administrativna područja svih 20 županija i Grada Zagreba. Međutim, primjetne su značajne razlike u koncentraciji romskog stanovništva po županijama. Tako npr. na području Međimurske županije živi 5.107 Roma ili gotovo jedna trećina ukupne službeno registrirane romske populacije u Republici Hrvatskoj. Uz Međimursku, više od 1.000 Roma živi na području još pet županija⁵, dok na području devet županija njihov službeni broj ne prelazi 26 osoba⁶. Neujednačena disperziranost Roma primjetna je i na nižim razinama, u jedinicama lokalne samouprave, odnosno u gradovima i općinama u kojima Romi nerijetko značajnije naseljavaju područja pojedinih naselja (njih 20-30) ili su koncentrirani u dijelovima pojedinih naselja.

Položaj Roma u društvu

Položaj Roma u Republici Hrvatskoj, poput onih u drugim europskim državama, u velikoj je mjeri determiniran njihovom dugotrajnom marginalizacijom i isključenošću iz glavnih društvenih tokova. Unatoč značajnijim postignućima u rješavanju pojedinih problema pripadnika romske zajednice i uključivanju Roma u posljednjih nekoliko godina, brojni naslijeđeni problemi i životne specifičnosti pripadnika romske zajednice s jedne, te izloženost diskriminaciji, netoleranciji i predrasudama s druge strane, ostaju ključne

prepreke njihovoj punoj integraciji u šire društvo. Kvaliteta života velikog broja Roma uvjetovana je visokom razinom siromaštva i nezaposlenosti, niskom razinom obrazovanja, lošim uvjetima stanovanja, (ne)odgovarajućom zdravstvenom zaštitom i sl., ali i velikim međusobnim podijeljenostima unutar romske zajednice. Spomenute negativnosti utječu na činjenicu da su Romi u značajnoj mjeri, kao primatelji, obuhvaćeni različitim programima socijalne skrbi. S tim u vezi, prioritete politike aktualne Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020., usmjerene su na osam tematskih područja: obrazovanje; zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život; zdravstvena zaštita; socijalna skrb; prostorno uređenje, stanovanje i zaštita okoliša; uključivanje u društveni i kulturni život; statusna rješenja, suzbijanje diskriminacije i pomoć u ostvarivanju prava za romsku nacionalnu manjinu; te na unaprjeđenje prikupljanja statističkih podataka.⁷

Pripadnici romske nacionalne manjine u velikoj mjeri ostvaruju prava na samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa, zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima na državnoj i lokalnoj razini te na sudjelovanje u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, koja su svim nacionalnim manjinama, uključujući i romsku, zajamčena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.⁸ Time se osigurava mogućnost značajnije prisutnosti i sudjelovanja Roma u javnom i političkom životu te u procesima odlučivanja kako na nacionalnoj, tako i na lokalnim razinama. Tako je npr. u Republici Hrvatskoj registrirano oko 150 romskih udruga⁹; jedan od zastupnika u Hrvatskome saboru je Rom; na izborima održanim u srpnju 2011. izabrano je 17 vijeća i 11 pojedinačnih predstavnika romske nacionalne manjine za područje 28 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave; na lokalnim izborima u svibnju 2013. pripadnicima romske nacionalne manjine bila je zajamčena zastupljenost u 11 predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s ukupno 13 članova tih tijela te izbor zamjenika općinskog načelnika u 2 općine.

NACIONALNI POLITIČKO-STRATEŠKI OKVIR ZA UKLJUČIVANJE ROMA

Romima, građanima Republike Hrvatske, zajamčena su sva Ustavom i zakonima uređena prava koja se odnose i na ostale građane. Kao pripadnicima jedne od 22 nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, zajamčena su im i specifična prava uređena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina te drugim nacionalnim propisima koji jamče i uređuju prava pripadnika nacionalnih manjina.

Usvajanjem Nacionalnog programa za Rome, u listopadu 2003., Vlada Republike Hrvatske je i formalno iskazala i potvrdila svoju posvećenost pružanju sustavne pomoći i podrške pripadnicima romske zajednice, s ciljevima unaprjeđivanja njihovog društvenog statusa, odnosno poboljšanja općih uvjeta življenja i uključivanja Roma u društvenu zajednicu uz očuvanje vlastite osobnosti. U izradi Programa sudjelovali su ključni nacionalni i međunarodni dionici, uključujući i romske udruge civilnog društva i izabrane predstavnike romske nacionalne manjine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, čiji su predstavnici aktivno sudjelovali i u radu tijela, odnosno Povjerenstva za praćenje provedbe Programa. Program je izrađen u skladu s nacionalnim zakonodavno-pravnim okvirom, uzimajući u obzir odgovarajuće međunarodne standarde zaštite ljudskih i manjinskih prava te specifične smjernice i politike za zaštitu Roma koje su usvojene pod okriljem međunarodnih, međuvladinih organizacija.

Postojeće nacionalne politike i strateški dokument za zaštitu i uključivanje Roma dodatno su unaprijeđeni i osnaženi pristupanjem Republike Hrvatske međunarodnoj inicijativi Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. U ožujku 2005., Vlada Republike Hrvatske donijela je nacionalni Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., kojim su nacionalni strateški dokumenti i politike usklađeni s inicijativom Desetljeća i kojim su, između ostalog, detaljno utvrđeni ciljevi, mjere i odgovornosti za unapređivanje života Roma u prioritetnim područjima Desetljeća: obrazovanju, stanovanju, zapošljavanju i zdravlju. U svrhu praćenja i koordiniranja Akcijskog plana, u travnju 2005., Vlada Republike Hrvatske osnovala je Radnu skupinu za praćenje Akcijskog plana. U članstvo Radne skupine bili su, između ostalih, uključeni i pripadnici romske nacionalne manjine. U srpnju 2009. i svibnju 2011. doneseni su i akcijski planovi Desetljeća za 2009. i 2010., odnosno za 2011. i 2012.

Istovremeno, s razvojem nacionalnih politika i usvajanjem nacionalnih strateških dokumenata za uključivanje Roma, pitanja vezana uz ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava te suzbijanje diskriminacije i netolerancije prema pripadnicima romske nacionalne manjine uključivana su i u opće strateške dokumente za zaštitu i promicanje ljudskih i manjinskih prava u Republici Hrvatskoj. Provedba mjera iz Nacionalnog programa za Rome i iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015. je, u okviru zasebnih tematskih poglavlja, uključena i u akcijske planove za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz 2008. i 2011.

Nadalje, ciljevi i mjere za zaštitu i ostvarivanje zajamčenih ljudskih i manjinskih prava pripadnika nacionalnih manjina, uključujući romsku, te specifične mjere za unaprjeđenje položaja pripadnika romske nacionalne manjine, utvrđeni su i u nacionalnim strateškim dokumentima za unaprjeđenje i promicanje zaštite ljudskih prava te borbu protiv diskriminacije - Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. iz studenog 2007., Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013. iz rujna 2008., Nacionalna politika za ravnopravnost spolova od 2011. do 2015. iz srpnja 2011. i Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2013. do 2016. iz travnja 2013. Među ostale „opće“ strateške dokumente od značaja za unaprjeđenje položaja i uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj spadali su ili spadaju, između ostalih, i Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju (JIM) iz 2007.; Nacionalni provedbeni plan za socijalno uključivanje 2007.-2008, 2009.-2010. i 2011.-2012.; Zajednički memorandum o prioritetima politike zapošljavanja (JAP) iz 2008.; Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. iz svibnja 2009. i Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. iz veljače 2011.; Strategija razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016. iz travnja 2011.; Nacionalna strategija razvitka zdravstva 2006.-2011. iz lipnja 2006. i Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020. iz rujna 2012. i drugi.

Temeljem prethodno navedenih strateških dokumenta i nacionalnih propisa, uzimajući u obzir i odgovarajuće međunarodne standarde zaštite ljudskih prava, strategije EU te postignuća u prethodnom razdoblju i postojeće potrebe, Vlada Republike Hrvatske usvojila je, u studenom 2012., novu sveobuhvatnu Nacionalnu strategiju za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. te, u travnju 2013., Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije 2013.-2015.¹⁰ Nacionalna strategija je usvojena nakon održavanja širokih javnih konzultacija i rasprava, u kojima su sudjelovali odgovarajući dionici, uključujući i predstavnike institucija i udruga romske nacionalne manjine. Nacionalna strategija i pripadajući Akcijski plan ključni su i osnovni nacionalni strateški dokumenti za uključivanje Roma u narednom razdoblju.¹¹ Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 4. srpnja 2013. osnovano je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020.¹² Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje Vlada Republike Hrvatske, a čine ga potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske koja predsjedava Povjerenstvom, zastupnik romske nacionalne manjine u Hrvatskome saboru koji je zamjenik predsjednice Povjerenstva, po jedan predstavnik šest resornih ministarstava¹³ i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske te sedam predstavnika romske nacionalne manjine predloženih od strane Nacionalne koordinacije vijeća romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i vijeća i udruga romske nacionalne manjine.¹⁴ Zadaće Povjerenstva su: sustavno praćenje i koordiniranje provedbe Nacionalne strategije; predlaganje mjera za unaprjeđenje provođenja Strategije i pripadajućeg Akcijskog plana za provedbu Strategije; izrada preporuka, mišljenja, stručnih obrazloženja i izvješća te smjernica u vezi s provedbom Strategije; predlaganje izmjena i dopuna Strategije i Akcijskog plana; praćenje rasporeda i utroška sredstava za provođenje mjera Strategije za koje se sredstva izdvajaju iz državnog proračuna Republike Hrvatske; te raspodjela financijskih sredstava za rješavanje problema i poboljšanja uvjeta života pripadnika romske nacionalne manjine.¹⁵ Ključni nositelji provedbe mjera iz Akcijskog plana za provedbu Strategije su, ovisno o svom djelokrugu i konkretnim zaduženjima utvrđenim u Akcijskom planu, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, središnja tijela državne uprave (resorna ministarstva), ustanove šireg javnog sektora, Savjet za nacionalne manjine te jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave. U provedbu pojedinih mjera izravno su uključena izabrana vijeća i predstavnici romske nacionalne manjine, udruge i znanstvene institucije.

OSIGURAVANJE I KORIŠTENJE FINACIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU NACIONALNIH STRATEGIJA TE OSTALIH PROJEKATA I PROGRAMA ZA UKLJUČIVANJE ROMA

Financijska sredstva za provedbu mjera Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.–2015. namjenski su planirana i osiguravana u Državnom proračunu Republike Hrvatske. Dio financijskih sredstva za provedbu pojedinih mjera osiguravan je i iz međunarodnih izvora (npr. Fond za obrazovanje Roma (Roma Education Fund), Fondacije otvoreno društvo i sl.), uključujući i raspoložive pretpriступne fondove EU.

Različite programe od interesa za romsku zajednicu, izravnije ili neizravnije povezane s ostvarivanjem ciljeva nacionalnih strateških dokumenata za Rome, podupirale su i/ili provodile i međunarodne

organizacije u Republici Hrvatskoj (npr. UNHCR, UNDP, UNICEF), strana veleposlanstva, nacionalne i međunarodne organizacije civilnog društva i sl.

Sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske

Od donošenja Nacionalnog programa za Rome u 2003. financijska sredstva za njegovu provedbu osigurana u Državnom proračunu značajno su se povećavala iz godine u godinu, tako da su u 2004. iznosila 122.000 €, u 2005. su povećana na 374.000 €, u 2006. na 1.600.000 €, u 2007. na 1.900.000 €, u 2008. na 2.383.300 €, da bi u 2009., uključujući i sredstva osigurana iz fondova EU, dostigla iznos od 5.287.400 €. ¹⁶ U 2009. i 2010., za provedbu mjera Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015., u Državnom proračunu je ukupno osigurano 20.666.014 kuna ¹⁷, odnosno oko 2.750.000 €. U odnosu na prethodno, u narednom dvogodišnjem razdoblju, 2011.-2012., sredstva iz Državnog proračuna utrošena za provedbu Akcijskog plana Desetljeća su povećana za gotovo 50% i iznosila su 29.702 682,06 kuna ¹⁸ ili gotovo 3.000.000 €.

Međutim, navedenim namjenskim financijskim sredstvima osiguranim u Državnom proračunu nisu pribrojena sredstva koja su utrošena za provedbu mjera u okviru ostalih nacionalnih strategija usmjerenih na zaštitu i promicanje ljudskih prava i unaprjeđenje kvalitete života svih građana, kao i onih usmjerenih na zaštitu i promicanje specifičnih prava pripadnika nacionalnih manjina. Također, navedenim sredstvima nisu pribrojena ni odgovarajuća sredstva koja su bila osigurana u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Dakle, može se zaključiti da ukupna proračunska sredstva osigurana i utrošena za unaprjeđenje kvalitete života i za uključivanje Roma premašuju iznos sredstava iz Državnog proračuna koja su bila osigurana za provedbu mjera Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015.

U narednom trogodišnjem razdoblju od 2013. do 2015., za potrebe provedbe Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije planirano je osigurati ukupno 45.942.870 kuna, odnosno oko 6.000.000 € iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske. ¹⁹

Sredstva iz fondova EU²⁰

Sveobuhvatno i detaljno razmatranje i analiziranje korištenja fondova EU za unaprjeđenje statusa i uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj pokazali su se iznimno zahtjevnim i gotovo nemogućim zadatkom. Naime, takve je sustavno predstavljene i cjelovite podatke nemoguće pronaći na jednom mjestu.

Istraživanje i analiza dostupnih podataka, koji su provedeni za potrebe prezentacije na skupu „Korištenje fondova EU za uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj: Naučene lekcije i perspektive za razdoblje 2014. – 2020.“, ukazali su, između ostalog, na sljedeća ograničenja:

- podaci su raspoloživi u različitim izvorima informacija, predstavljani su u različitim formatima i razlikuju se od izvora do izvora;
- postoje ne uvijek jasno naznačene razlike u indikativno alociranim, programiranim, dodijeljenim i apsorbiranim financijskim sredstvima;
- javno dostupni podaci o financiranim projektima su ograničeni i nedostatni te ne daju preciznu sliku o obuhvatu romske zajednice i utjecaju, odnosno o učinku provedenih projekata;
- projekti u kojima Romi nisu jedina, odnosno u kojima su jedna od ciljanih skupina nisu mogli biti u potpunosti identificirani i analizirani. ²¹

Imajući u vidu navedena ograničenja, a prije svega nesistematiziranost javno dostupnih podataka, podatke koji su predstavljani u nastavku treba uzeti u obzir kao indikativne i ne nužno cjelovite.

Za potrebe izrade ovog dokumenta naglasak analize stavljen na korištenje pretprijetnog fonda IPA ²², koji ostaje aktualan još neko vrijeme nakon pristupanja Republike Hrvatske članstvu u EU.

IPA – Instrument pretprijetne pomoći

Program IPA uspostavljen je 2007., za razdoblje 2007. – 2013. IPA program je zamijenio raniji program pomoći EU zemljama regije – CARDS ²³ (2001.-2004.) te pretprijetne fondove EU – PHARE ²⁴, ISPA ²⁵ i SAPARD ²⁶, koji su bili na raspolaganju Republici Hrvatskoj u prethodnom razdoblju (2005. – 2006.).

Osnovni ciljevi IPA-e su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Kohezijskog fonda i strukturnih fondova. Kao integrirani pretprihodni fond, IPA se sastoji od pet (nacionalnih) komponenti: I. Pomoć u tranziciji i jačanje institucija; II. Prekogranična suradnja; III. Regionalni razvoj (III.a Promet, III.b Okoliš, III.c Regionalna konkurentnost); IV. Razvoj ljudskih potencijala; i V. Ruralni razvoj. Također, u okviru IPA-e su dostupna dodatna sredstva za jačanje regionalne, odnosno prekogranične suradnje. Ta se komponenta IPA-e naziva „Višekorisnička IPA“, a sredstva osigurana za njenu provedbu usuglašena su s aktivnostima koje se provode u okviru pet nacionalnih komponenti programa te se na njih nadovezuju i nadopunjuju ih. „Višekorisnička IPA“ predstavlja svojevrsan nastavak i unaprjeđenje ranijeg regionalnog programa CARDS.

Za provedbu svake od pet nacionalnih komponenti IPA-e utvrđeni su skupovi prioriteta (potkomponenti) i višegodišnjih mjera te je uspostavljena operativna struktura za upravljanje i programiranje. Provedba i nadležnosti za provedbu komponenti i potkomponenti programa detaljno su uređene tematskim operativnim programima (OP): OP „Promet“, OP „Okoliš i energetika“, OP „Regionalna konkurentnost“, OP „Razvoj ljudskih potencijala“ i OP „Razvoj upravnih sposobnosti“, koje je odobrila Europska komisija. Sveukupna koordinacija IPA-e je u nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU), dok je za financijsko upravljanje zaduženo Ministarstvo financija.

Ukupna financijska sredstva IPA programa za razdoblje 2007.-2013. iznose 11,468 milijardi €, od čega je Republici Hrvatskoj za provedbu pet nacionalnih komponenti IPA-e indikativno alociran iznos od €1,004 milijarde €. ²⁷ Od ukupno alocirane svote novca u okviru IPA 2007.-2011. (631.499.190 €), prema stanju na dan 30. lipnja 2012., Republika Hrvatska je ugovorila 50,17% iznosa, od čega je bilo isplaćeno 49,70%, odnosno 24,94% ukupno alociranih sredstava. ²⁸ Raspoloživi podaci ukazuju da se do kraja 2012. povećala iskorištenost ugovorenih sredstava, odnosno da se udio isplaćenih u odnosu na ugovorena sredstva povećao na 59,51% (220.000.000 € od 398.000.000 €).

Korištenje IPA-e i drugih fondova EU za integraciju Roma

Donošenje Nacionalnog programa za Rome i pristupanje inicijativi Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. zacijelo su vremenom doprinijeli značajnijem senzibiliziranju svih ključnih dionika i njihovom usredotočivanju na specifične probleme romske zajednice u Republici Hrvatskoj i pitanja njihovog uključivanja u širi javni život. Politička volja predstavnika vlasti, koja je potvrđena razvojem i usvajanjem specifičnih i ciljanih politika i strateških dokumenata za zaštitu i sveobuhvatno uključivanje Roma te uključivanjem romske problematike u nacionalne razvojne strategije te strategije za unaprjeđenje i promicanje zaštite ljudskih prava i borbu protiv diskriminacije, dodatno je ojačana aktivnijim uključivanjem i sudjelovanjem Roma u procesima donošenja odluka. Samim tim, između ostalog, postupno se povećavala i usmjerenost dionika na korištenje raspoloživih fondova EU u svrhu unaprjeđenja položaja i integracije pripadnika romske nacionalne manjine, kao jedne od društvenih skupina u nepovoljnijem položaju, na svim razinama. Naglašavanje korištenja fondova EU za uključivanje Roma bio je jedan od specifičnih ciljeva prioritarnih područja predsjedanja Republike Hrvatske Desetljećem za uključivanje Roma, od 1. srpnja 2012. do 30. lipnja 2013.

Korisnici i iznosi financijskih potpora

Najznačajniji korisnik potpora, odnosno dionik u povlačenju sredstava iz fondova IPA-e za projekte usmjerene na pripadnike romske zajednice bio je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske. Za njim slijede državne agencije i servisi, dok se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i romske udruge nalaze na dnu izravnih korisnika potpora za provedbu ciljanih projekata i programa financiranih iz fondova EU.

Analizirani podaci ukazuju da je do 2013. samo jedna jedinica samouprave bila nositelj IPA projekta, dok su dvije jedinice sudjelovale u provedbi IPA projekata u svojstvu partnera. U istom su razdoblju samo četiri romske udruge sudjelovale u provedbi projekata financiranih iz fondova IPA programa – dvije kao nositelji projekata i dvije kao partneri na projektima. U 2013., u okviru IV. komponente IPA-e, od 13 projekata izravno usmjerenih na Rome kao krajnje korisnike i 2 projekta u kojima su Romi jedna od ciljanih skupina, u provedbi njih šest sudjeluje ukupno sedam romskih udruga, sve u svojstvu partnera na projektima.

Tablica 1. Okvirni podaci o IPA projektima kojih su korisnici ili sukorisnici Romi

Komponenta	Broj projekata	Vrsta potpore	Korisnici potpore	Ukupni troškovi €	Udio EU u ukupnim troškovima €	Broj krajnjih korisnika (Romi)
I	1	Usluge	Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (ULJPPNM)	1.957.233	1.467.925	≈2.000
II	1	Grant	Jedinice lokalne i područne samouprave (JLPS)	596.135	499.526	≈500
IV (2010.)	1	Grant	Državna agencija	157.206	121.539	≈30
IV (2011.)	1	Grant	Državna agencija	117.289	84.215	≈80
	2	Grant	JLPS, OCD	285.820	244.186	≈12 (+ ne-Romi)
IV (2013.)	13	Grant	Državne agencije i servisi, OCD	1.664.625	Trenutno nepoznato / ≈1.581.394	Trenutno nepoznato (romska djeca i nezaposleni)
	2	Grant	Državne agencije i servisi, OCD	255.794	Trenutno nepoznato / ≈243.004	Trenutno nepoznato (romska djeca + ne-Romi)
Višekorisnička IPA	3	Grant	Međunarodne organizacije/agencije	4.876.206	4.260.215 Sredstva namijenjena Hrvatskoj (poznata samo za 2 projekta): 149.000	Trenutno nepoznato ≈260 Roma na 1 projektu

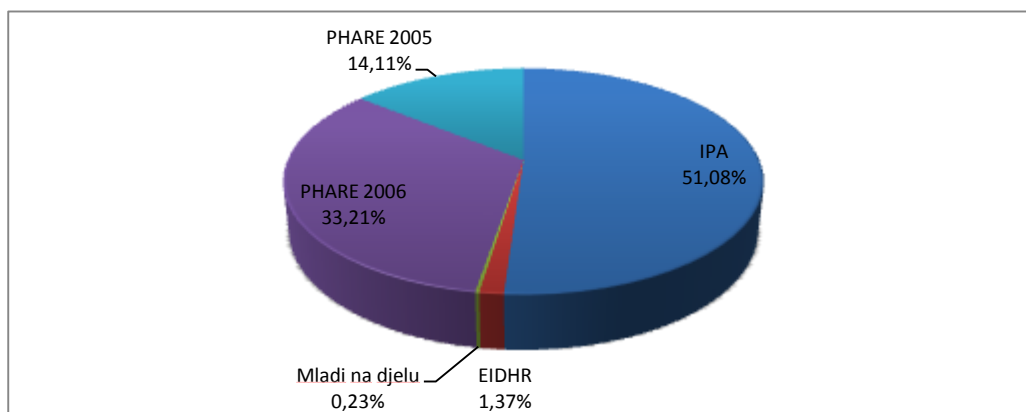
Podaci o dionicima koji su povlačili sredstava za projekte usmjerene na Rome iz drugih programa EU ne ukazuju na značajnije razlike u odnosu na odgovarajuće podatke o provedbi programa IPA.

Tablica 2. Okvirni podaci o projektima financiranim iz drugih programa EU kojih su korisnici ili sukorisnici Romi

Program	Broj projekata	Vrsta potpore	Korisnici potpore	Ukupni troškovi €	Udio EU u ukupnim troškovima €	Broj krajnjih korisnika (Romi)
EIDHR (Europska inicijativa za demokraciju i ljudska prava)	2	Grant	Ostali (ne-romski) OCD-i	128.211	108.551	≈30 romske djece i mladih
Mladi na djelu	1	Grant	romski OCD	22.688	18.757	≈38 mladih Roma
PHARE 2006	3	Usluge (1) Grant (2)	ULJPPNM, JLPS, ostali OCD, romski OCD (partneri)	3.955.859	2.641.959	≈2.000 ≈30 romske djece i mladih
PHARE 2005	3	Usluge, Grant	ULJPPNM, romski OCD	1.575.326	1.122.584	≈2.000

Udio sredstava IPA-e u ukupnim sredstvima povučenim iz fondova EU za provedbu projekata usmjerenih na Rome neznatno je veći od udjela sredstava koji su za potrebe i integraciju Roma povučeni i korišteni iz drugih programa EU.

Prikaz 1. Udio potpora projektima kojih su korisnici ili sukorisnici Romi po programima EU

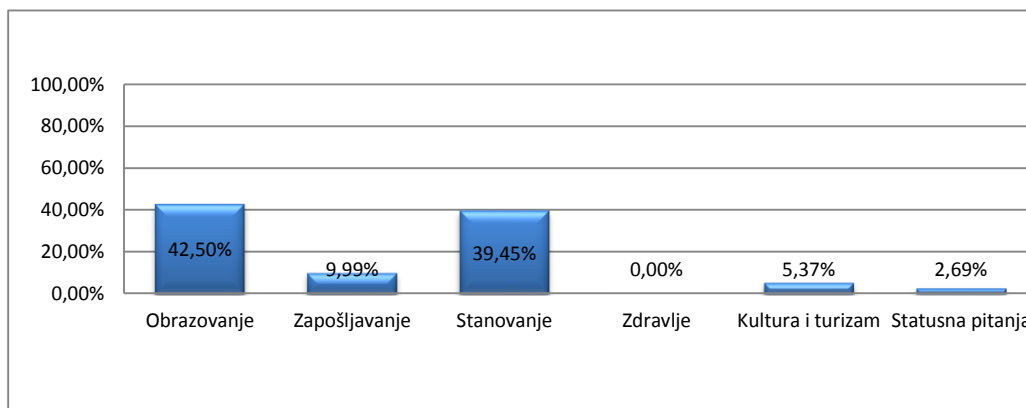

Prioritetna područja djelovanja i teritorijalna distribucija finansijskih sredstava

Gledajući po prioritetnim područjima djelovanja Desetljeća za uključivanje Roma (obrazovanje, stanovanje, zapošljavanje i zdravstvo), najveći je udio sredstava povučenih iz programa EU usmjeren na obrazovanje i stanovanje/infrastrukturu. U tim je područjima i inače ostvaren najzapaženiji napredak u odnosu na strategije za uključivanje Roma. Sredstva povučena i utrošena na projekte za zapošljavanje Roma znatno su manja, a problem zapošljavanja Roma i dalje ostaje jedno od ključnih pitanja integracijskih politika osoba u nepovoljnom položaju. U području zdravstva, prema raspoloživim podacima, nisu povlačena i korištena sredstva iz programa EU.

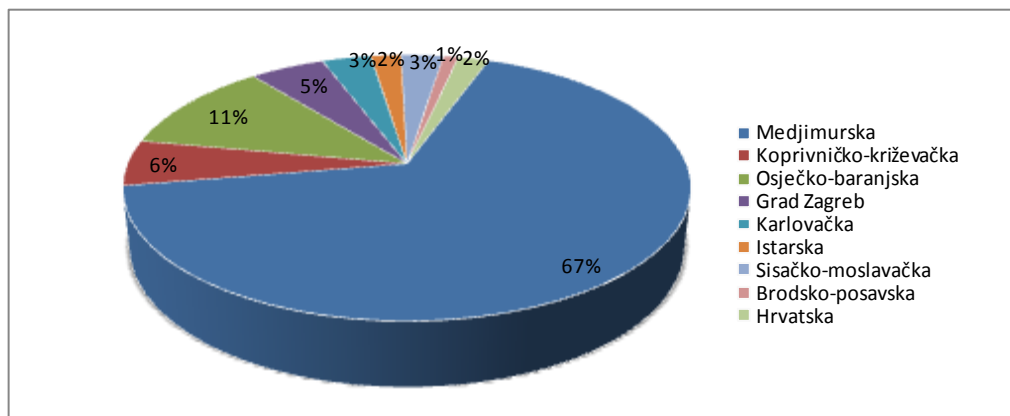
Neki od problema praćenja rezultata ostvarenih po prioritetnim područjima djelovanja odnose se na nedostatke u praćenju i vrednovanju stvarnog utjecaja i koristi od provedenih projekata na ciljnu skupinu, ali i širu lokalnu zajednicu te na procjenu finansijske opravdanosti tih projekata. Nerijetko, dio pripadnika i predstavnika lokalnih romskih zajednica ističe da im nije dovoljno poznato na što su povučena finansijska sredstva iskorištena i koju su praktičnu korist od tih sredstava oni, kao krajnji korisnici, imali.

Prikaz 2. Distribucija sredstava iz IPA projekata kojih su korisnici ili sukorisnici Romi po područjima djelovanja

Teritorijalna distribucija finansijskih sredstava je, između ostalog, uvjetovana stvarnim kapacitetima, sposobnostima, ali i interesom lokalnih dionika za kandidiranje i provedbu projekata. Također, povlačenje i distribucija sredstava ovise i o horizontalnoj i vertikalnoj (ne)suradnji različitih dionika te (ne)uključivanju romskih predstavnika u odgovarajuće procese. Iznosi raspoređenih i utrošenih sredstava po pojedinim županijama se uglavnom, uz manja odstupanja, podudaraju s brojnošću pripadnika romske zajednice na njihovim područjima. Tako je najveći udio povučenih sredstava iz programa EU distribuiran za projekte na područjima Međimurske i Osječko-baranjske županije, odnosno na područjima županija s najbrojnijom romskom zajednicom.

Prikaz 3. Teritorijalna distribucija sredstava iz IPA projekata kojih su korisnici ili sukorisnici Romi po županijama

Romi kao dionici u procesima korištenja fondova EU

Sudjelovanje romskih dionika u provedbi projekata financiranih iz fondova EU je na relativno niskoj razini. Analize ukazuju na nedostatne ljudske i financijske kapacitete te slabu opću pripremljenost većine romskih udruga i institucija za povlačenje i korištenje sredstava EU, kako u statusu nositelja tako i u statusu partnera na projektima. To se uglavnom odnosi na (na)razumijevanje i/ili (ne)zadovoljavanje vrlo zahtjevnih kriterija za dodjelu financijskih potpora i (ne)mogućnost poštovanja kompliciranih pravila njihovog korištenja, odnosno na (ne)spособnost pripreme odgovarajućih aplikacija, (ne)konkurentnost pri apliciranju, kao i (ne)spособnost za odgovarajuću provedbu projekata. Posljedično, unatoč relativno dobroj informiranosti o aktualnim natjecanjima, romske udruge podnose relativno mali broj aplikacija te se, samim tim, malom broju romskih udruga (onih kapacitiranih) aplikacije za financijsku podršku i odobravaju.

Na individualnoj razini, zbog posebnih zahtjeva i kriterija koje zainteresirane osobe trebaju zadovoljiti, Romi nisu sudjelovali, odnosno nisu bili uključeni u procedure procjena kvalitete i relevantnosti aplikacija, odnosno projektnih prijedloga zaprimljenih u okviru natječaja za pružanje financijske potpore iz programa EU. Također, unatoč općem napretku koji je postignut u uključivanju Roma u procese odlučivanja na različitim razinama, Romi su nedovoljno uključeni u planiranje i programiranje, kao i u praćenje i vrednovanje provedbe projekata, naročito na nižim, lokalnim razinama.

Perspektive korištenja fondova EU u narednom razdoblju

Pristupanjem punopravnom članstvu u EU, od 1. srpnja 2013., Republika Hrvatska prestaje biti korisnica pretpripravnih fondova EU, ali dio ranije programiranih fondova iz IPA programa dijelom ostaje dostupan i moći će se koristiti i u narednom razdoblju. Međutim, kao država članica, Republika Hrvatska postaje korisnica tzv. strukturnih instrumenata kojima se, između ostalog, financijski podupire ostvarivanje Kohezijske politike EU. U okviru Kohezijske politike 2007.–2013. uspostavljena su tri strukturna instrumenta: Europski fond za regionalni razvoj²⁹, Europski socijalni fond³⁰ i Kohezijski fond³¹. Sredstva iz tih fondova će se koristiti za ostvarivanje ciljeva Kohezijske politike EU, konkretno za smanjivanje razlika u razvoju između regija EU, rast zapošljavanja kroz jačanje konkurentnosti i privlačnosti pojedinih regija za poduzetnike i investitore te za jačanje prekogranične suradnje između država i regija. U prvoj kalendarskoj godini članstva (1. srpnja – 31. prosinca 2013.) Republika Hrvatska će na raspolaganju imati, odnosno iz spomenutih fondova moći koristiti sredstva koja su joj dodijeljena u ukupnom iznosu od 449.400.000 €.

Vezano uz perspektive korištenja fondova EU u narednom sedmogodišnjem razdoblju, uključujući i perspektive korištenja financijskih sredstava za rješavanje problema i uključivanje Roma, značajan je proces izrade programskih dokumenata, odnosno tematskih operativnih programa za financijsko razdoblje EU 2014.-2020., koji je započeo potkraj 2012., a trebao bi završiti krajem 2013.³² Navedenim će dokumentima biti utvrđena prioritetna područja i detalji vezani uz ulaganja za financiranje u Republici Hrvatskoj u sklopu predmetnog financijskog razdoblja EU. Za koordinaciju procesa izrade programskih dokumenata, odnosno programiranja zaduženo je MRRFEU. Proces programiranja provodi Koordinacijsko povjerenstvo za izradu programskih dokumenata, koje je uspostavilo odgovarajuće tematske radne skupine (TRS), uredilo pravila njihovog rada i imenovalo ministarstva nadležna za njihovo vođenje. Uspostavljeno je

sedam TRS-ova usmjerenih na ukupno jedanaest tematskih ciljeva.³³ Njihov osnovni zadatak je izrada prijedloga programskih dokumenata s prioritetima, koji trebaju biti usuglašeni s odgovarajućim nacionalnim strategijama i planovima. Članstvo TRS-ova čine predstavnici nadležnih ministarstava i ostalih odgovarajućih dionika, uključujući i po jednog predstavnika organizacija civilnog društva (OCD). Ipak, čini se potrebnim napomenuti da zastupljenost predstavnika OCD-a u TRS-ovima nužno ne osigurava veću transparentnost procesa izrade prijedloga programskih dokumenata, kao ni odgovarajuće zastupanje interesa svih interesnih skupina i organizacija civilnog društva u tom procesu, uključujući i romske organizacije te organizacije ostalih skupina u nepovoljnijem položaju.

Svim zainteresiranim dionicima, uključujući i skupine u nepovoljnijem položaju, omogućeno je putem javnih konzultacija neformalno uključivanje, sudjelovanje i davanje doprinosa u procesima programiranja i planiranja mjera u okviru odgovarajućih programskih dokumenata. Prvi krug javnih konzultacija sa zainteresiranom javnošću održan je tijekom lipnja i srpnja 2013. putem on-line ankete na web-stranicama MRRFEU, dok je drugi krug planiran za jesen 2013., u kasnijim fazama izrade programskih dokumenata. Međutim, rasprava na skupu održanom u Zagrebu 4. listopada ove godine ukazala je na probleme neinformiranosti i nedovoljne upoznatosti romskih, ali i nekih drugih dionika s detaljima procesa programiranja, sadržajem radnih verzija programskih dokumenata te s provedbom javnih konzultacija općenito. U tom smislu, dosadašnji proces programiranja ocijenjen je netransparentnim i neprimjerenim za odgovarajuće uključivanje i sudjelovanje romskih i nekih drugih potencijalno zainteresiranih dionika, naročito onih u nepovoljnijem položaju, u širim javnim konzultacijama. Nadalje, na skupu su iskazana očekivanja od nadležnih tijela te su im upućeni zahtjevi da na odgovarajući način informiraju i upoznaju širu javnost s procesom programiranja i sadržajem radnih dokumenata prije održavanja drugog kruga javnih konzultacija. S tim u vezi, neki sudionici skupa su ukazali na prijedloge („Position paper“) Europske komisije za Republiku Hrvatsku vezano uz pripremu programskih dokumenata za financijsko razdoblje EU 2014.-2020., kojima se potiču konzultacije s Romima i drugim skupinama u nepovoljnom položaju te njihovo odgovarajuće uključivanje u programske dokumente.³⁴

Bilješke:

1. Skup je, u suradnji s Romskim nacionalnim vijećem iz Zagreba i uz financijsku potporu Fondacija Otvoreno Društvo (FOD), organizirao Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć – Vukovar. Skup je bio usmjeren na davanje doprinosa ostvarivanju ciljeva Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. i provedbi daljnjih mjera za uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj, a organiziran je u okviru šire regionalne inicijative FOD-a „Povećanje iskorištenosti fondova EU za Rome (Making the Most of EU Funds for the Roma)“ (MtM), u okviru kojega je, u veljači 2013., započela provedba projekta „Podrška za generiranje projekata (Project Generation Facility)“ (PGF) u Hrvatskoj.
2. Podaci dostupni na web-stranici Državnog zavoda za statistiku, www.dzs.hr
3. Isto
4. Nacionalni program za Rome iz 2003., str.2 i 6.; Nacionalna strategija za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020., iz 2012., str.27.
5. Na području Grada Zagreba te Osječko-baranjske, Sisačko-moslavačke, Brodsko-posavske i Primorsko-goranske županije
6. Na područjima Krapinsko-zagorske, Karlovačke, Ličko-senjske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske, Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije
7. Vidi Nacionalna strategija za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. Dostupno na: <http://www.uljppnm.vlada.hr/images/nacionalna%20strategija%20za%20ukljucivanje%20roma%20za%20razdoblje%20od%202013-2020.pdf>
8. Vidi Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina - „Narodne novine“, broj 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11
9. „U Republici Hrvatskoj registrirane su 143 organizacije civilnog društva koje su osnovali i kojima upravljaju Romi, od čega 46 u Gradu Zagrebu. Usprkos činjenici da u Hrvatskoj postoji veliki broj romskih organizacija, samo pola njih je formalno aktivno, a utjecaj i učinak velike većine udruga je relativno mali. Od ukupnoga broja tek je njih desetak doista kontinuirano aktivno i vidljivo. Romske organizacije civilnog društva još uvijek nisu postigle razinu djelovanja koja bi ih učinila faktorom promjene i povećanja uključivanja Roma i poboljšanja socio-ekonomskog položaja romske zajednice.“ - Nacionalna strategija za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020., str. 97.
10. Vidi Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015. Dostupno na: <http://www.uljppnm.vlada.hr/images/akcijski%20plan%20za%20provedbu%20sur%20za%20razdoblje%202013-2015.pdf>
11. Početkom primjene Nacionalne strategije prestali su se primjenjivati Nacionalni program za Rome iz 2003. i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.
12. „Narodne novine“, broj 86/13
13. Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije; Ministarstva socijalne politike i mladih; Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja; Ministarstva zdravlja; Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta; te Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.
14. Točka IV. Odluke o osnivanju Povjerenstva
15. Točka II. Odluke o osnivanju Povjerenstva
16. Vidi Nacionalna strategija za uključivanje Roma, str. 21.
17. Isto, str. 22.
18. Vidi Izvješće o provođenju Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma za 2011. i 2012., str. 1.
19. Vidi Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015., str.2. Ukupno planirana sredstva su relativno ravnomjerno raspoređena i iznose 14.999.530 kuna za 2013., 15.330.829,00 kn za 2014. i 15.612.511,00 kuna za 2015., odnosno oko 2.000.000 € na godišnjoj razini.
20. Za više informacija o odgovarajućim fondovima EU vidi na: <http://www.safu.hr/hr/o-programima-eu>
21. Istraživanje je provela i analizu izvršila Milena Babić iz Centra za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć – Vukovar, voditeljica projekta „Podrška za generiranje projekata (Project Generation Facility)“ (PGF) koji se provodi u okviru šire regionalne inicijative Fondacija otvoreno društvo „Povećanje iskorištenosti fondova EU za Rome (Making the Most of EU Funds for the Roma)“ (MtM)
22. Instrument pretristupne pomoći (Instrument for Pre-accession Assistance – IPA)
23. Pomoć (Europske) Zajednice za razvitak, obnovu i stabilizaciju (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilization - CARDS)
24. Pomoć Poljskoj i Mađarskoj za obnovu gospodarstva (Poland, Hungary Assistance for the Reconstruction of the Economy – PHARE)
25. Instrument za strukturne politike u pretristupnom razdoblju (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession – ISPA)
26. Program za poljoprivredu i ruralni razvitak (Programme for Agriculture & Rural Development – SAPARD)
27. Izvori Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije i Europska komisija, Opća uprava za proširenje (DG Enlargement). Podaci iz Višegodišnjeg indikativnog financijskog okvira (Multi-annual Indicative Financial Framework), višegodišnjih indikativnih planskih dokumenata (Multi-annual Indicative Planning Document) za 2007.-2009., 2008.-2010., 2009.-2011. i 2011.-2013.
28. Vidi Making the Most of EU Funds for Roma (MtM) study “Use of IPA funds on Roma communities in Croatia”, str. 18. Dostupno na: http://www.pgfh.org/images/Docu/UseofIPAFundsforRoma_CroatiaAssessment.pdf (rujan 2012., ažurirano u veljači 2013.)
29. Europski fond za regionalni razvoj (European Regional Development Fund - ERDF)
30. Europski socijalni fond (European Social Fund - ESF)
31. Kohezijski fond (Cohesion Fund - CF)
32. Za više informacija o izradi programskih dokumenata za financijsko razdoblje EU 2014.-2020. vidi na: <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=1424>
33. Tematski ciljevi: 1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija; 2. Poboļšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija; 3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture; 4. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO2 u svim sektorima; 5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima; 6. Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa; 7. Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla u ključnoj infrastrukturi; 8. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage; 9. Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva; 10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje; i 11. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava.
34. Vidi Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in the Republic of Croatia for the period 2014.-2020. Dostupno na: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/hr_position_paper.pdf

Centar za mir, pravne savjete i
psihosocijalnu pomoć

ROMSKO NACIONALNO VIJEĆE
ROMANO NACIONALNIKO KONSILIO
ROMA NATIONAL COUNCIL

Korištenje fondova EU za integraciju Roma u Republici Hrvatskoj: Iskustva i izazovi

ZAKLJUČCI

Razvoj i provedba specifičnih nacionalnih politika i strategija za unaprjeđenje statusa i uključivanje Roma u šire društvo Republike Hrvatske te pristupanje inicijativi Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. pozitivno su se, između ostalog, odrazili na povećanje razine korištenja prepristupnih fondova EU za provedbu projekata usmjerenih na Rome i njihove potrebe. Romi nisu u dovoljnoj mjeri ili uopće nisu zastupljeni u procesima operativnog planiranja i programiranja. Slaba razvijenost i nedovoljni kapaciteti romskih udruga za samostalno povlačenje sredstava EU utječu na njihovo ograničeno sudjelovanje u provedbi projekata financiranih iz fondova EU. Romi, ali i pripadnici većinskog naroda u pojedinim lokalnim zajednicama često su nedovoljno upoznati s koristima i rezultatima koje se ostvaruju provedbom tih projekata. Javno dostupne informacije o „romskim“ projektima često su nesistematizirane i nekonzistentne te ih je teško detaljno razmatrati i analizirati. No, prostora za unaprjeđenje korištenja fondova EU za uključivanje Roma, kao specifične skupine u nepovoljnom položaju, u narednom razdoblju ima, naročito u odnosu na: izgradnju i jačanje organizacijskih i osobnih kapaciteta romskih dionika; intenziviranje i učinkovito sudjelovanje Roma u razvoju, provedbi i vrednovanju javnih politika; jačanje horizontalne i vertikalne suradnje i partnerstva romskih s ne-romskim dionicima, a naročito jedinicama lokalne i područne samouprave i odgovarajućim razvojnim agencijama, udrugama i interesnim skupinama; te odgovarajuće pozicioniranje i naglašavanje romskih potreba u procesu programiranja i u programskim dokumentima za financijsko razdoblje EU 2014.-2020.

PREPORUKE

- Svi odgovarajući dionici trebaju nastaviti pružati potporu i unaprijediti aktivnosti usmjerene na održivo jačanje organizacijskih i individualnih kapaciteta romskih dionika za povlačenje i korištenje sredstava iz fondova EU za potrebe uključivanja Roma, kao specifične skupine u nepovoljnom položaju. Napore, u tom smislu, treba usmjeriti na interese šire romske zajednice, a ne na osobne interese pojedinih „lidera“.
- Tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju osiguravati i unaprijediti sudjelovanje skupina u nepovoljnom položaju, uključujući Rome, u razvoju, provedbi i vrednovanju javnih politika te u procesima programiranja na svim razinama.
- Romski i ne-romski dionici, prije svega jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sa značajnijim brojem Roma, trebaju poticati i jačati međusobnu suradnju i partnerstva u planiranju i korištenju fondova EU radi zadovoljavanja potreba romske, ali i interesa šire lokalne zajednice. U tom smislu, odgovarajuće jedinice samouprave treba poticati na donošenje i provedbu lokalnih akcijskih planova za uključivanje Roma te im u tome pružati neophodnu stručnu, tehničku i novčanu pomoć.
- Nadležna tijela državne uprave trebaju osigurati i unaprijediti prikupljanje, sistematiziranje i javno objavljivanje odgovarajućih podataka i informacija o projektima usmjerenim na rješavanje problema i uključivanje Roma, radi boljeg i cjelovitijeg sagledavanja utjecaja i financijskih učinaka tih projekata.
- Tematske radne skupine i nadležna ministarstva trebaju odgovarajuće, ovisno o svom djelokrugu, osigurati da prijedlozi programskih dokumenata i njihovi prioriteta budu, između ostalog, usklađeni s pravima zajamčenim Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina; Nacionalnom strategijom za uključivanje Roma 2013.-2020. i pripadajućim Akcijskim planom 2013.-2015.; Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast – Europa 2020; Okvirom EU za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. te s ostalim relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima i smjericama i načelima EU od značaja za socijalnu i ekonomsku integraciju Roma na svim razinama.
- MRRFEU i ministarstva nadležna za vođenje tematskih radnih skupina i operativnih programa za financijsko razdoblje EU 2014.-2020. trebaju uložiti dodatne napore i poduzeti mjere radi odgovarajućeg informiranja šire javnosti o procesu programiranja i sadržaju nacrta programskih dokumenata s ciljem omogućavanja odgovarajućeg uključivanja i sudjelovanja svih zainteresiranih dionika u drugom krugu javnih konzultacija sa zainteresiranom javnošću. Nadležna ministarstva trebaju osigurati da pitanja od značaja za rješavanje problema skupina u nepovoljnom položaju, uključujući probleme Roma i njihovog uključivanja budu odgovarajuće razmotrena i naglašena u okviru svih, odnosno relevantnih tematskih ciljeva na koje su usmjerene tematske radne skupine te u operativnim planovima.
- Problemi skupina u nepovoljnom položaju, uključujući Rome, trebaju biti sadržani i naglašeni u Partnerskom sporazumu između EK i RH, kojim će se definirani strateški i investicijski prioriteta RH u okviru Kohezijske politike EU 2014. – 2020.

Ovaj dokument izradio je Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć – Vukovar, u suradnji s Romskim nacionalnim vijećem iz Zagreba i uz financijsku podršku Fondacija otvoreno društvo. Autor teksta je Ljubomir Mikić. Objavljeno u studenom 2013.

Centar za mir – Vukovar zahvaljuje svim izlagačima i sudionicima skupa „Korištenje fondova EU za uključivanje Roma u Republici Hrvatskoj: Naučene lekcije i perspektive za razdoblje 2014.–2020.“ na doprinosu razmatranju i boljem sagledavanju predmetne materije. Tekst nužno ne odražava osobne ili službene stavove svih sudionika navedenog skupa ili Fondacija otvoreno društvo.

Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć – Vukovar
Fra. Antuna Tomaševića 32, 32 000 Vukovar, Republika Hrvatska
tel/fax: 032 413 317; 032 413 319
e-mail: centar-za-mir@vk.t-com.hr web-stranica: www.center4peace.org

Supported by a grant from the Open Society Foundations - Podržano donacijom Fondacija Otvoreno Društvo

